

La Secció Filològica va considerar que havia de cobrir una de les places vacants amb un especialista en mitjans de comunicació o comunicòleg. La Secció ha considerat el professor Josep Gifreu i Pinsach per la seva qualitat científica com a recercador i així mateix per la seva continuada col·laboració no sols en revistes d'àmplia divulgació, com la revista *Catalunya* o *Serra d'Or*, sinó també en la premsa diària catalana, la qual cosa demostra que teoria i praxi en els mitjans de comunicació van juntes en la seva activitat intel·lectual dins un marc conceptual que abraça tot el domini lingüístic, reuneix les condicions òptimes per ocupar el lloc de membre de la Secció Filològica. Així ho proposa al Ple de l'Institut.

JOSEPH GULSOY

Presentat per Josep Roca i Pons

És per a mi un motiu de gran satisfacció de presentar en aquest Ple de l'Institut d'Estudis Catalans la candidatura del professor Joseph Gulsoy per a ésser membre corresponent de la nostra institució dins la Secció Filològica.

Joseph Gulsoy té per a nosaltres el mèrit d'ésser un gran investigador de la nostra llengua i, a la vegada, d'ésser un entusiasta propagador de la nostra cultura en terres nord-americanes, especialment al Canadà on ell resideix.

D'altra banda, el nostre candidat és una persona d'un tracte molt senzill i amable, que ha conquerit l'afecte i l'admiració de tots els que tenim la sort de conèixer-lo. Joseph Gulsoy va néixer a Turquia l'any 1925 i és d'origen armeni, resideix al Canadà des de l'any 1949 i des del 1959 en té la ciutadania. No és estrany, doncs, que hagi realitzat els seus estudis al gran país indicat. El 1953 obtingué el grau Bachelor of Arts, que fou el seu primer títol acadèmic, i el 1955 el Master of Arts in Romance Languages —l'equivalent, aproximadament, de la nostra llicenciatura en filologia romànica— a la Universitat de Toronto, de la qual fou després professor durant molts anys. L'any 1960 es doctorà en filologia romànica a la Univesitat de Chicago, on fou el deixeble més destacat de Joan Coromines.

Començà a ensenyar a la Universitat de Toronto l'any 1953 i n'esdevingué catedràtic el 1961. Han estat objecte del seu ensenyament, en un grau elemental o *undergraduate*, la llengua espanyola, la fonètica

espanyola, la gramàtica catalana, la literatura moderna catalana i la història de la llengua portuguesa. En el grau superior ho han estat l'espanyol antic, la fonètica històrica espanyola, la gramàtica catalana, la literatura medieval catalana, la lectura de textos antics portuguesos, la fonètica històrica portuguesa i la introducció a la filologia romànica.

Tal com es dedueix de l'enumeració que acabem de fer, es fa evident l'atenció dedicada per Gulsoy als tres grans nuclis lingüístics romànics de la Península, la qual cosa no es pas comuna entre els hispanistes. I, d'altra banda hom pot observar que la llengua i la literatura catalanes estan molt ben representades. Cal esmentar ací les importants tesis doctorals de tema català que ha dirigit el professor Gulsoy, entre les quals —tal com s'ha esdevingut en altres investigadors nord-americans— la figura de Francesc Eiximenis ha estat la figura més estudiada del món medieval en llengua catalana. Se n'han ocupat, també, dos estudiants molt notables del nostre candidat: Jill Webster i Donna Rogers que s'han distingit després per altres treballs. Podem afegir el nom d'alguns altres estudiants destacats de Gulsoy: Beata U. Sitarz, que s'ha ocupat de Cerverí de Girona i Catherine V. Ukas, que ha estudiat la Bíblia Rimada de Sevilla.

Des del primer moment Joseph Gulsoy va unir-se amb entusiasme amb tots els qui ens proposàvem la fundació d'una associació d'estudis catalans a l'Amèrica del Nord, que fou la NACS (North American Catalan Society) de la qual ell fou elegit president l'any 1980. Mentre ocupava aquest càrrec va organitzar el III Col·loqui d'Estudis Catalans a Nord-amèrica que aconseguí un èxit excepcional. Hi van assistir prop de tres-centes persones i hi foren invitades nombroses personalitats de la cultura catalana. Talment com en altres col·loquis de la NACS es llegiren moltes ponències i comunicacions, en anglès o en català, distribuïdes en sessions simultànies. Joseph Gulsoy, com d'altres professors nord-americans ha sabut mantenir, amb un èxit creixent l'ensenyament de la nostra llengua i de la nostra cultura en aquelles terres. Aquesta tasca, ben sovint no és fàcil i, per això, tots els catalanòfils nord-americans i els de tot el món mereixen la nostra gratitud, la qual, dissortadament, no sempre es manifesta d'una manera adequada. Per exemple, no és fàcil d'atreure l'atenció dels nostres mitjans de comunicació envers els qui s'ocupen de la cultura catalana fora del nostre àmbit territorial. L'interès que mostren per la nostra cultura molts investigadors estrangers ens ha de donar confiança en la nostra difícil tasca interior, especialment, si tenim en compte que els estudiosos al·ludits coincideixen unànimement en llur defensa de la unitat de la llengua.

Cal esmentar ací la col·laboració del professor Gulsoy en el *Llibre blanc sobre la unitat de la llengua catalana* amb el tema «Els mots». El llibre al·ludit va publicar-se amb motiu del II Congrés Internacional de la Llengua Catalana.

El nostre candidat fou elegit *Fellow of the Royal Society of Canada*. Ha estat membre del Consell Assessor de la revista *Estudis de Llengua i Literatura Catalanes* i de l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes. Ho és actualment de les revistes *Hispanic Linguistics* i *Catalan Review*.

Entre els honors que li han estat dedicats cal esmentar el Premi Catalònia de l'Institut d'Estudis Catalans l'any 1988 i el IV Premi Internacional Ramon Llull que li concedí la Fundació Congrés de Cultura Catalana i l'Institut d'Estudis Catalans, l'any 1989. Amb motiu d'aquest darrer premi el professor A. Badia i Margarit va fer un bell parlament que fou contestat amb mots molt escaients pel nostre candidat.

Pel que fa a les seves nombroses i valuoses publicacions, majoritàriament de tema català, cal esmentar, ultra la seva col·laboració, ja al·ludida, en el *Llibre blanc sobre la unitat de la llengua catalana*, *El Diccionario Valenciano-Castellano de Manuel Joaquín Sanelo*, sobre la base de la seva tesi doctoral que dirigí el seu mestre Joan Coromines i que aparegué l'any 1964. L'any 1977 va publicar l'obra *Catalan Studies Volume in Memory of Josephine de Boer*, que va dirigir amb la col·laboració de Josep M. Sola-Solé. Recordem que Josephine de Boer fou una gran propagadora de la nostra llengua i literatura en una època en què encara eren molt poc conegudes a l'Amèrica del Nord. El nostre candidat s'encarregà també de la part catalana de l'obra *Trends in Romance Linguistics and Philology*, publicada el 1982. Però cal posar en relleu, sobretot, la seva importantíssima col·laboració en el *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*, de Joan Coromines aparegut entre el 1980 i el 1991 i la seva col·laboració actual, no menys important, en l'obra que també dirigeix Joan Coromines, *Onomasticon Cataloniae*. Molt recentment, el 1993, ha aparegut un recull d'interessants treballs seus sota el títol *Estudis de Gramàtica Històrica* que tracten de fonètica i morfologia històrica catalanes. La gramàtica històrica i la lexicografia han estat i segueixen essent el principal centre d'interès i d'investigació del nostre candidat i col·lega.

Seria allargar-nos massa si ens referíssim amb detall a cadascun dels treballs que conté l'obra citada darrerament. Destaquen, però, els seus estudis de la nostra llengua sobre la fragmentació dialectal, l'evolució de les es tòniques, el desenvolupament de la *-l* implosiva, el

desenvolupament de les formes del subjuntiu present o de la primera persona de l'indicatiu present, etc.

Joseph Gulsoy ha dedicat una especial atenció al parlar de les terres valencianes. Per això no és estrany que la seva darrera obra hagi estat editada per l'Institut Universitari de Filologia Valenciana junt amb Publicacions de l'Abadia de Montserrat, amb un excel·lent pròleg d'Antoni Ferrando. El professor Gulsoy ha escrit també molts altres articles i recensions, majoritàriament —tal com he dit abans— de temes catalans i dins l'orientació científica assenyalada.

Per tot el que ha estat exposat en les línies precedents, tinc l'honor de proposar, d'acord amb la nostra Secció Filològica, l'il·lustre catalanòfil Joseph Gulsoy com a membre corresponent de l'Institut d'Estudis Catalans.

AINA MOLL I MARQUÈS

Presentada per Joan Veny i Clar

La Secció Filològica m'ha encomanat de presentar la senyora Aina Moll i Marquès com a candidata a cobrir una vacant de membre numerari destinada a un especialista en el català de les Balears. El coneixement que tinc de la seva trajectòria professional i la meua condició de català de Mallorca fan aquest encàrrec planer i plaent alhora.

Voldria subratllar diverses facetes de la personalitat d'Aina Moll: de romanista, de sociolingüista, de docent; sense oblidar la seva valuosa labor de divulgadora de la nostra llengua i cultura.

La formació romanista

La vocació de lingüista va sorgir quasi per contagi familiar. El seu pare Francesc de B. Moll, que treballava intensament en el monumental *Diccionari català-valencià-balear*, promotor de la cultura catalana per mitjà de la recerca, la docència i l'activitat editorial, vinculat a savis romanistes catalans i estrangers que el visitaven adesiara, relacionat amb la resistència cultural de l'època del dictador, havia creat un clima de treball seriós, d'inquietud intel·lectual i de passió per la llengua del país que havia de captivar la sensibilitat de la seva filla.